

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

DOLNÍ NĚMČÍ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Průhon“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Sídliště v poloze Dolní Němčí – „Průhon“ nebo také „Kráčína za kapličkou“ je díky ojedinělým nálezům z povrchových sběrů známo už od první poloviny minulého století. V roce 2018 však došlo k zásadnímu rozšíření poznatků i pramenné základny z předmětné lokality. Díky menšímu záchrannému výzkumu realizovanému v souvislosti s rekonstrukcí polní cesty, která lokalitu protíná, sérii povrchových průzkumů a geofyzikální prospekci se podařilo blíže upřesnit rozsah a chronologii zdejšího neolitického osídlení. Lokalita leží cca 1,1 km JZZ od centra obce Dolní Němčí na mírném svahu uklánějícím se pozvolna k S až SV v nadmořské výšce oscilující od 246-251 m n. m.

Při záchranném výzkumu v roce 2018 se podařilo v ploše rekonstruované vozovky identifikovat kromě pozůstatků dvou vrcholně středověkých až raně novověkých úvozových cest také 4 zahlužené objekty, z nichž 2 lze spolehlivě datovat do kultury s lineární keramikou. Další obsahoval smíšený keramický materiál LnK a platěnické kultury a poslední drobná kúlová jáma neobsahovala žádný archeologický materiál. V návaznosti na záchranný výzkum byly na lokalitě provedeny mnohočetné povrchové sběry s podporou GPS a také geofyzikální prospekce. Na výsledném magnetogramu se podařilo identifikovat cca 350 zahlužených objektů potvrzujících intenzivní polykulturní osídlení lokality (prozatím doložena kultura s LnK, kultura s MMK, platěnická kultura, pozdní doba laténská). Spolehlivě bylo rozpoznáno také několik půdorysů dlouhých domů, včetně kúlových jam v jejich konstrukci.

Na zkoumané lokalitě jednoznačně dominují pozůstatky intenzivního osídlení z období kultury s lineární keramikou. Z chronologického hlediska byla prokázána přítomnost materiálu staršího i mladšího stupně kultury s LnK. Plocha s doklady osídlení se podle dosavadních výsledků povrchových prospekci pohybuje nejméně okolo 8 ha, což z lokality činí jeden z největších sídlištních areálů v Poolšaví.

Jaroslav Bartík

Resumé

Dolní Němčí (Uherské Hradiště District), “Průhon”. Linear Pottery culture. Rescue excavation.

DRNHOLEC (OKR. BŘECLAV)

„Mrchoviště“, „Angerweide“, „Federmarkt“. Lengyel, neolit–eneolit. Sídliště. Povrchová prospekce. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově, př. č.: 01/2019, inv. č. A/M 1039.

Lokalizace: S-JTSK X=-610427 Y=-1196355

Lokalita je podrobněji popsána v oddílu Doba římská a doba stěhování národů tohoto čísla. Nálezy z dřívějších sběrů J. Štětkaře poukazují na přítomnost lengyelského sídliště prostřednictvím zjištění rohatého ucha z putny a většího polokulovitého výčnělku. V roce 2018 byla během povrchových sběrů nalezena týlová partie nedovrtaného sekeromlatu z flyšového nevápnitého hrubozrnného pískovce (MS = $0,06 \times 10^{-3}$ SI) se zrnky převážně křemene o velikosti do 1 mm a ojedinělými zrnky tmavého lyditu (obr. 4: 2). Nalezen byl rovněž celý motykovitý sekeromlat s hrotitým týlem vyrobený z metabazitu neurčené provenience, pravděpodobně se ale nejedná o metabazit typu Jizerské hory, neboť pod stereomikroskopem se nepodařilo určit jehlicovité amfiboly (obr. 4: 1). Sekeromlat je výrazně páskovaný se střídáním temně a světle zelených pásků, MS = $0,58 \times 10^{-3}$ SI. Dále byly nalezeny i dva neopracované bloky amorfni suroviny ze zelené břidlice typu Želešice s vysokou magnetickou susceptibilitou.

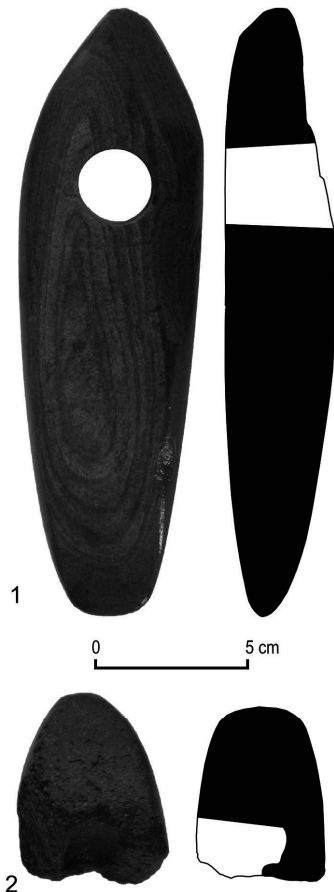
Do kategorie štípaných artefaktů patří dvě rezidua jader, jeden ústěp a jedna čepel, vše z rohovce typu Krumlovský les. Přiřazení všech kamenných nálezů do lengyelského období je zatím spekulativní, s ohledem na netypické suroviny broušených nástrojů a dále na velký počet a rozmanitost porostových příznaků na lokalitě, které mohou odpovídat i jiným pravěkým obdobím (např. kruhový půdorys se čtvercem uprostřed).

Tento příspěvek vznikl v rámci projektu „*Způsob života jako nevědomá forma identity v neolitu*“ podpořeného Grantovou agenturou České republiky, číslo projektu: 19-16304S.

Antonín Přichystal, František Trampota

Resumé

Drnholec (Břeclav District), “Mrchoviště”, “Angerweide”, “Federmarkt”. Two Lengyel pottery fragments, two axe hammers (Fig. 4) and five chert chipped tools were found during a field survey.

Obr. 4. Drnholec. Sekeromlat z metabazitu (1) a fragment nedovrtnaného sekeromlatu z hrubozrnného pískovce (2).

Fig. 4. Drnholec. Axe hammer from metabasite (1) and fragment of an unfinished axe hammer from coarse grained sandstone (2).

HAŇOVICE (OKR. OLMOUC)

„Dolní konec“, p. č. 202/23. Lengyel. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během stavby rodinného domku manželů Jandových byla při jižním okraji skrývky zachycena část půdorysu zřejmě sídelní jámy s několika fragmenty kamene a keramiky náležející lengyelskému kulturnímu okruhu.

Pavel Moš

Resumé

Haňovice (Olomouc District), “Dolní konec”. Part of a settlement pit was found during a rescue excavation in Haňovice. It contained several fragments of stone and ceramics belonging to the Lengyel culture.

HNANICE (OKR. ZNOJMO)

„Fládnická – Knížecí vrch“. Hnanice I. Parcelní č. 985, 986, 987, 988, 1028, 1030, 1032, 1036, 1039. Neolit. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Lokalita o celkové rozloze cca 21 ha se nachází v těsné blízkosti severozápadního okraje obce Hnanice v nadmořské výšce 336–287 m n. m. Z převážné většiny se rozkládá na mírném jižním až jihovýchodním svahu spadajícím k levostrannému přítoku potoka Daníž. Její plocha (vyjma kóty 336 Dlouhý vrch a několika menších parcel) je ve směru S-J osázena keří révy vinné.

Lokalitu během povrchového průzkumu objevil r. 1990 J. Kovárník z Jihomoravského muzea ve Znojmě (Kovárník 1993, 119) a dal jí označení Hnanice I. Mezi nasbíranými předměty dominovala typická keramika mladšího stupně MMK v doprovodu ŠI (Kovárník 1993, tab. 26–29). Procentuálně mnohem méně bylo nálezů z eneolitu, doby bronzové a starší a mladší doby železné Znojmě (Kovárník 1993, 119). O několik let později zde v severozápadní výšce parcely č. 1039 proběhl opět pod vedením J. Kovárníka archeologický výzkum, v jehož průběhu se podařilo prozkoumat dva velké hliníky MMK, které nabídlý význačné množství archeologického materiálu (zejména keramiky včetně malovaných fragmentů, zlomků naběraček aj.) a ŠI (Kovárník 2005, 161–184).

Na přelomu května a června roku 2017 byly na části lokality cca 250 m jihozápadně od hotelu Vinice-Hnanice autorem této zprávy zjištěny orbou narušené tmavé struktury povrchových vrstev obsahující větší množství archeologického materiálu (severozápadní výšeč parcely č. 1039; rozloha cca 2, 5 ha; WGS84: 48.8051036N, 15.9767883E poloměr kruhu 72 m; 308–295 m n. m.). Opět byla identifikována MMK (zejména na základě zlomků nádob s typickými výčnělky), několik fragmentů lze rámcově zařadit do období mladšího pravěku, relativně četná byla středověká a novověká keramika (Svoboda 2019).

Jak již naznačeno výše, tmavé struktury povrchových vrstev byly v terénu zcela jasně rozpoznatelné a v okolní světlé ornici vytvářely dojem pravidelných pásů (Svoboda 2019, mapa 16–18; obr. 6–7). Z toho důvodu bylo přistoupeno k prověření lokality na mapovém serveru [www.mapy.cz](http://mapy.cz) (dostupné z: <https://mapy.cz/letecka=2012-?x15=9765056.&y=48.8050170&z=17>). Přes počáteční negativní zjištění se podařilo výhradně na snímkování z r. 2012 (obr. 5) v prostoru severozápadní výšeč parcely č. 1039 identifikovat obrysy minimálně čtyř povrchových příznaků (PP 1 - PP 4), přičemž zmiňované půdní stopy náležely PP 1 a PP 3.